

Letni LUN – dogovor o zbiranju pripomb in predlogov ter načrtovanje v lovstvu – letni načrti v desetih korakih

(povzetek postopka načrtovanja LUN po Pravilniku o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo Uradni list RS, št. 91/10)

Spremna beseda

Razlog za odločitev, da zapišemo povzetek osnovnih poudarkov postopka nastajanja letnih načrtov je preprosto v tem, ker se lovci (vodstva lovišč) še vedno premalo zavedamo, zakaj je prvo dajanje pripomb na osnutek že pripravljenega LLUN praviloma neproduktivno in večkrat celo škodljivo ter nepotrebno. In zato, ker še lovci vedno ne dojemamo, da so ali morajo postati pristojni načrtovalci na ZGS za izdelavo LUN naši partnerji in zagovorniki interesov lovstva in posledično divjadi v procesu usklajevanja drugih interesov v življenjskem okolju divjadi.

Je pa seveda nujno, da bi lovci znali bolj aktivno izkoristiti vlogo v procesu nastajanja načrta, z dajanjem pravočasnih pobud in predlogov, za kar pa je pravočasna strokovna priprava izhodišč letnih načrtov po posameznih loviščih, ki jih mora pripraviti UO OZUL, ključnega pomena. Dejstvo je, da na nivoju LD velikokrat ni mogoče strokovno zadovoljivo načrtovati niti odvzema srnjadi, ki je izrazita teritorialna vrsta divjadi. Nikakor pa ni mogoče načrtovati ukrepov pri upravljanju z divjim prašičem in jelenom. Prav iz teh in podobnih razlogov so bila tudi ustanovljena lovsko upravljavska območja v Sloveniji in z zakonom določeno obvezno združevanje upravljavcev lovišč v območno združenje upravljavcev lovišč.

Pri izdelavi letnih načrtov, ne le LLUN, je skladno z Navodili za usmerjanje razvoja populacij divjadi v Sloveniji in dolgoročnimi LUN, potrebno upoštevati številne usmeritve in kazalnike v populacijah divjadi ter okolju, s poudarkom na obdobju za zadnjih pet let (**Veljajo za vse upravljavke z lovišči v Sloveniji!**). Ker se vsi ti kazalniki praviloma analizirajo na nivoju LUO, je nujno, da tudi UO OZUL to čim bolj upošteva pri pripravi izhodišč za letne načrte posameznih lovišč. Seveda mora biti UO OZUL, kot strokovni predstavnik članic, posebej pozoren do posebnosti in izjem, ki lahko nastopijo v posameznem lovišču. Nesmiselno in nepotrebno je torej, da bi številne in po pomenu za načrtovanje ključne kazalnike v okolju in v populacijah divjadi, analizirala vsaka LD sama, ki seveda niti nima vseh potrebnih podatkov ter informacij in še manj potrebnega strokovnega znanja. Vse te podatke lahko in zato mora dodatno zbrati, ustrezno analizirati in pripraviti strokovna izhodišča UO OZUL, ki lahko le tako ustrezno zastopa strokovna stališča vseh upravljavk v združenju.

Povzetek in pojasnilo postopkov sprejemanja LLUN

1. UO OZUL pripravi izhodišča za pripravo letnih načrtov po posameznih loviščih in jih uskladi s predlogi upravljavcev lovišč (10.1. do 31.1.).
2. Upravljavec lovišča (LD) na podlagi strokovno pripravljenih izhodišč OZUL pripravi osnutek letnega načrta lovišča in izpolni obrazec letni načrt lovišča ter ga posreduje krajevno pristojni območni enoti ZGS (OE ZGS) in UO OZUL (1.2. do 9.2.).

3. Osnutek letnega načrta LUO, na podlagi predhodnega usklajevanja z OZUL–om, pripravi odsek za lovstvo krajevno pristojne OE ZGS (10.2. do 10.3.)
4. Osnutek letnega načrta LUO določi strokovni svet OE ZGS (11.3 do 20.3).
5. OE ZGS predstavi temeljne vsebine letnega načrta LUO na javni predstavitvi izvršilnemu organu OZUL v LUO in drugim...(21.3. do 1.4. tekočega leta).
6. Na podlagi presoje zbranih pripomb iz javne predstavitve izdelava odsek za lovstvo OE ZGS predlog letnega načrta LUO (do seje Sveta OE ZGS najkasneje do 5.4.).
7. Predlog letnega načrta LUO sprejme Svet OE ZGS - pred sprejetjem predloga lahko Svet po svoji presoji zahteva upoštevanje pripomb z javne predstavitve.
8. Letni načrt LUO sprejme minister - pred sprejetjem lahko zahteva dodatna pojasnila za določene vsebine ali preveri določene vsebine letnega načrta LUO pri drugih strokovnjakih.
9. Najkasneje 15 dni od sprejema letnega načrta LUO, morajo izvršilni organ OZUL, ZGS in LD uskladiti letne načrte lovišč z letnim načrtom LUO. (OZUL in OE ZGS o tem izdala Sklep o uskladitvi)
10. Usklajene letne načrte lovišč z letnim načrtom LUO podpiše in žigosa tudi odgovorna oseba upravljavca lovišča. Letne načrte lovišč sprejme pristojni organ upravljavca lovišč.

Obrazložitev posameznih korakov:

1. Osnovni predpogoj za aktivno in uspešno vključevanje lovcev v proces načrtovanja pri izdelavi letnih lovsko upravljavskih načrtov (LLUN) so vsekakor kvalitetno in pravočasno pripravljena izhodišča letnih načrtov po posameznih loviščih. Izhodišča po določilih četrte alineje iz četrtega odstavka 67. člena ZDlov-1 pripravi UO OZUL. Za pripravo izhodišč za letne načrte lovišč, torej ne le letne načrte odvzema divjadi, je smiselno in primerno, da UO OZUL **že pred letnimi pregledi odvzema divjadi, pripravi osnutek izhodišč letnega odvzema posameznih vrst divjadi po posameznih loviščih**, seveda upošteva dosežene začasne podatke o odvzemu v preteklem letu na nivoju LUO in v posameznih loviščih (podatki iz aplikacije Lisjak po stanju 10.1.) ter pri tem upošteva tudi drugo problematiko upravljanja z divjadjo. **Ob izvedbi letnih pregledov je idealna priložnost, da se tako pripravljena osnovna izhodišča letnih načrtov po posameznih loviščih, ki jih je na nivoju LUO pripravil OZUL** (UO OZUL ima primerjalno prednost v procesu načrtovanja - zaradi več informacij in poznavanja pomembnih podatkov tudi na nivoju LUO), **primerjajo in usklajujejo s stališči in pobudami posameznih odgovornih predstavnikov upravljavcev lovišč - LD** (usklajevanje in izmenjava mnenj glede predlogov od zgoraj navzdol – OZUL za lovišče, s predlogi od spodaj navzgor - LD za LUO). Seveda je za takšno izmenjevanje stališč predpogoj, da ima predstavnik UO OZUL, ki vodi razgovore s predstavniki LD že pripravljeno in izoblikovano vsaj prvo strokovno oceno o izhodiščih odvzema divjadi za tekoče leto po posameznih loviščih in na nivoju LUO. **V nadaljevanju procesa načrtovanja mora UO OZUL**, na podlagi končnih rezultatov opravljene kategorizacije in podrobnejših analiz pregleda odvzema ter analiz kazalcev v življenjskem okolju divjadi, **pripraviti dokončen strokovno čim bolj utemeljen predlog izhodišč OZUL za letne načrte posameznih lovišč in le te poslati vsem LD, kot strokovno pomoč in skupno usmeritev pri pripravi osnutkov letnih načrtov lovišč**. In seveda **v roku, ko imajo LD še možnost, da ta izhodišča upoštevajo pri pripravi svojih letnih načrtov**

lovišč, ki morajo biti vneseni v aplikacijo Lisjak vsako leto najkasneje do 9. februarja. Čeprav predpis izrecno ne določa nobenega roka, je razumljivo, da morajo biti izhodišča OZUL poslana vsem LD objektivno vsaj do 1. februarja. Zelo pomembno je, da UO OZUL ta izhodišča - na čim bolj sprejemljiv način predstavi pristojnemu načrtovalcu še pred izdelavo osnutka LLUN.

2. Osnutek letnega načrta lovišča - na podlagi pripravljenih izhodišč OZUL-a za letne načrte lovišč, izdelajo posamezne LD. Izpolnjen obrazec letni načrt lovišča LD pošljejo v elektronski obliki najkasneje do 10. februarja pristojni OE ZGS in UO OZUL. Seveda ni nujno, da bodo vse LD pri izdelavi osnutka letnega načrta za svoje lovišče dosledno upoštevale izhodišča, ki jih je pripravil UO OZUL. Zagotovo ne v primeru, če za oceno razmer v posameznem lovišču obstajajo strokovno dovolj utemeljeni razlogi za drugačno odločitev posamezne LD. Enako velja, da tudi posamezna LD, ne more pričakovati, da bo UO OZUL pri pripravi enotnih izhodišč letnih načrtov po loviščih ali kasneje pri usklajevanju strokovnih stališč upravljavcev lovišč z OE ZGS v fazi izdelave osnutka letnega lovsko upravljavskega lovišča (LLUN) zagovarjal strokovno neutemeljena stališča posameznih LD. In to kljub temu, da UO OZUL ne deluje v svojem imenu, ampak je po določbah prve alineje četrtega odstavka 67. člena ZDlov-1 dolžan urediti stvari strokovne in upravljavske narave članov združenja v povezavi z divjadjo in lovstvom **v njihovem imenu in za njihov račun**.
3. Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo ([Uradni list RS, št. 91/2010](#)) v nadaljevanju (Pravilnik) je v primerjavi s prej veljavnim Pravilnikom, prinesel za UO OZUL zelo pomembno novost. Po prej veljavnem Pravilniku je bil namreč praktično onemogočen formalni vpliv OZUL na pripravo in usklajevanje osnutka LLUN, saj so v fazi izdelave osnutka lahko z odgovorno načrtovalko potekali le neformalni pogovori in izmenjava stališč. Največkrat povsem na osebni ravni, glede na medsebojno zaupanje. Po novem pa Pravilnik v drugem odstavku 86. člena Pravilnika jasno določa, da osnutek letnega načrta LUO, pripravi krajevno pristojen odsek za lovstvo na ZGS - **na podlagi predhodnega usklajevanja s krajevno pristojnim OZUL-om**. Po spremenjenem predpisu, za katerega sem se tudi osebno zelo prizadeval, je UO OZUL vendarle dokončno **pridobil tudi ustrezno formalno vlogo, ki mu omogoča, da lahko na pregleden in zakonit način bolj aktivno uveljavlja strokovna stališča lovcev v procesu nastajanja osnutka LLUN**. Predhodno usklajevanje izdelave osnutka po novem Pravilniku **je torej obveza** tako za OE ZGS kot OZUL. Zato ni primerno, če na usklajevanju ni prisoten UO OZUL oz. pooblaščen predstavniki UO OZUL. In nedopustno je, če se o poteku usklajevanja in doseženih uskladih ne piše zapisnik, ki ga podpišeta predstavnika OE ZGS in UO OZUL. Le na ta način se je namreč v nadaljevanju mogoče zanesljivo izogniti različnim interpretacijam dosežene uskladitve osnutka LLUN in nepotrebnemu obtoževanju. Povsem razumljivo je, da bi morale zapisnik usklajevanja prejeti tudi vse LD v LUO.
4. Ne glede na doseženo stopnjo soglasja v procesu usklajevanja osnutka LLUN med OE ZGS in UO OZUL, moramo upoštevati dejstvo, da **končni predlog osnutka LLUN določi strokovni svet OE ZGS** in ne pristojni odsek za lovstvo oziroma odgovorna načrtovalka. Zato je sprejeti osnutek lahko tudi drugačen kot je bil predhodno že usklajen z OZUL-om in ga je na strokovnem svetu OE ZGS predstavila ter strokovno zagovarjala odgovorna načrtovalka. Načrtovalka ima namreč le en glas od petih in

večina ostalih članov strokovnega sveta pogosto opredeljuje interese lovstva kot le enega izmed mnogih (pogosto zanje manj pomembnega).

5. Po objavi osnutka LLUN na spletni strani ZGS, najprej v sedmih dneh po objavi, sledi javna predstavitev načrta. Po določbah Pravilnika se na povabilo OE ZGS javne predstavitve - **v imenu LD, udeleži UO OZUL**. Zato je nujno, **da UO OZUL, takoj po objavi osnutka LLUN na spletni strani ZGS, o tem obvesti vse LD in jih pozove k pravočasnemu posredovanju strokovno utemeljenih pisnih pripomb na osnutek LLUN**. Pripombe posameznih LD dokončno oblikuje v skupne pripombe UO OZUL in jih v imenu vseh LD vloži na zapisnik o poteku javne predstavitve osnutka LLUN. V kolikor UO OZUL, zaradi utemeljenih strokovnih razlogov ali drugih objektivnih zadržkov, ne more pripomb posameznih LD vključiti v skupne pripombe OZUL, **je dolžan pripombe teh LD vložiti neposredno v imenu teh LD**.
6. Na podlagi zbranih pripomb na javni predstavitvi, izdela odsek za lovstvo OE ZGS strokovno presojo danih pripomb na predlog LLUN. Na podlagi presoje vseh pripomb vključi strokovno in formalno sprejemljive pripombe v predlog LLUN.
7. Predlog letnega načrta LUO sprejme svet OE ZGS najkasneje do 5. aprila tekočega leta. Pred sprejetjem predloga LLUN lahko Svet OE ZGS na seji zahteva dodatna pojasnila za določene vsebine letnega načrta LUO, ki jih je pripravil odsek pristojen za lovstvo in **po svoji presoji zahteva upoštevanje še drugih pripomb z javne predstavitve**. Glede na dano pristojnost, lahko torej Svet zahteva, da se v predlogu LLUN upoštevajo tudi pripombe z javne predstavitve, ki jih načrtovalka sama ni vgradila v predlog LLUN. Prikaz sprejemanja predloga LLUN kaže, da je lahko tudi končni predlog LLUN spremenjen, seveda glede na dane pripombe drugih udeležencev na javni predstavitvi. Za te spremembe ne nosi odgovornosti le odgovorna načrtovalka, kot radi prehitro sodimo lovci.
8. Predlog LLUN **končno sprejme minister, ki je pristojen za lovstvo**. Pred sprejetjem letnega načrta LUO lahko minister od OE ZGS zahteva dodatna pojasnila za določene vsebine LLUN ali preveri določene vsebine letnega načrta pri drugih strokovnjakih za področje divjadi in lovstva – sproži revizijo načrta.
9. Najkasneje **15 dni** od sprejema LLUN, morajo biti z LLUN usklajeni tudi letni načrti lovišč. Pri tem določba tretjega odstavka 16. člena ZDlov-1 daje **osrednjo vlogo prav upravljavcem lovišč**, saj jasno določa, da **»Upravljalci v sodelovanju z območnim združenjem upravljavcev in Zavodom smotno razdelijo v letnem načrtu lovsko upravljavskega območja določene ukrepe med posamezna lovišča in lovišča s posebnim namenom«**. Glede na zapisano določbo je razumljivo, da UO OZUL ne more samostojno pripraviti, kaj šele sprejeti razdelilnika po posameznih loviščih **in ga celo prikrivati pred LD**, kot se je to že dogajalo. Je pa seveda nujno, da UO OZUL opravi aktivno vlogo predlagatelja in koordinatorja med OE ZGS in LD v procesu razdelitve ukrepov iz predloga LLUN. Pri tem je potrebno, da UO OZUL čim prej - takoj po določitvi predloga LLUN na Svetu OE ZGS, pridobi predlog načrta od OE ZGS in ga zares **takoj posreduje tudi vsem LD**. Pri pripravi predloga razdelilnika je namreč obvezno (tako za LD kot UO OZUL), da se prednostno in smiselno upoštevajo določila in usmeritve iz sprejetega LLUN. **Zato je razumljivo, da LD objektivno ne morejo sodelovati v procesu usklajevanja razdelilnika, dokler niso seznanjene s predlogom LLUN**. V nadaljevanju, v fazi priprave razdelilnika, je primerno, **da UO OZUL sočasno usklajuje razdelitev ukrepov po loviščih z odgovorno načrtovalko OE ZGS in z odgovornimi predstavniki posameznih LD**. Razumljivo je, da se prav v tej fazi

sprejemanja letnih načrtov pokaže kako pomembna so kvalitetno in **pravočasno** pripravljena izhodišča za letne načrte posameznih lovišč. V kolikor so namreč takšna izhodišča letnih načrtov za posamezna lovišča, ki jih mora pripraviti UO OZUL, sprejeta v vseh LD in vnesena v osnutke letnih načrtov ter v nadaljevanju uspešno usklajena z OE ZGS - v fazi izdelave osnutka načrta, je seveda razdelilnik po loviščih praviloma že usklajen s osnutki letnih načrtov lovišč. V nasprotnem pa lahko nastanejo precejšnje težave in veliko bolj zapleteno sprejemanje razdelilnika. V vsakem primeru pa je nujno, da se tako usklajen osnutek razdelilnika pravočasno **pošlje v obravnavo vsem LD**, saj zakon jasno določa, da letni načrt lovišča sprejme pristojni organ LD. V kolikor se torej kakšna LD utemeljeno ne strinja s pripravljenim osnutkom razdelilnika in temu argumentirano nasprotuje, je UO OZUL dolžan izvesti dodatno usklajevanje in pripraviti nov razdelilnik, ki je za vse LD v LUO in odgovorno načrtovalko iz OE ZGS strokovno sprejemljiv kompromis. Čas za takšno usklajevanje je do roka, ko LLUN sprejme pristojni minister oziroma v roku do največ 15 dni po sprejemu načrta. Skladno s četrtem odstavkom 17. člena ZDLov-1 sprejme letni načrt lovišča oziroma lovišča s posebnim namenom pristojni organ upravljavca.

10. Upravljavci lovišč, izvršilni organ OZUL in ZGS tekoče spremljajo realizacijo odvzema na podlagi podatkov upravljavca lovišča, ki so na vpogled s pomočjo računalniške aplikacije Lisjak. Ker posamezne LD nimajo vpogleda o odvzemu v ostalih LD na nivoju LUO je nujno, da UO OZUL redno seznanja vse LD v LUO s podatki o doseženem odvzemu divjadi in drugimi ukrepi ter sproti opozarja na morebitne napake in problematična odstopanja. Na podlagi teh informacij in po posvetovanju s predstavniki LD, lahko UO OZUL v okviru kvot iz LLUN, najkasneje do 15. novembra, pripravi predlog spremenjenega razdelilnika odvzema divjadi – velja za vrste divjadi z velikim arealom gibanja (navadni jelen, divji prašič..). Pri tem se popravijo tudi letni načrti lovišč - po postopku kot je opisan za sprejem.

UO OZUL Kamniško-Savinjskega LUO